

O milosti a o spolehnutí

Text: **Žd 13,8-9**

j+s 7. 8. 2016

čtení: Iz 41,8-16

písně: 442 Svítá 90 697 176

Ježíš Kristus je tentýž včera i dnes i na věky. Nedejte se strhnout všelijakými cizími naukami. Je dobré spolehnout se na milost.

Je dobré se spolehnout na milost, podle Kralických je to rovnou výborné: "Učením rozličným a cizím nedejte se točiti; výborněť jest zajisté, aby srdce upevněno bylo milostí." Slovo milost se však používá v evangelickém kostele tak často, až mu hrozí, že se z něj stane slovní vata, jejíž význam už nikdo moc nevnímá. Tak se na něj dnes podívejme pozorněji z několika úhlů pohledu.

I.

Vy křesťani to máte jednoduchý, říkal mi kdysi v kasárnách jeden takřečený ateista: "Všechno se vám smaže a odpustí pár modlitbičkama, to my to tak snadný nemáme." Pomiňme teď zlidovělé představy o pár modlitbičkách. Já to měl podle něj snadné, on nikoli – ale ani v nejmenším ho nelákalo přidat se k nám, i když to prý máme tak jednoduché. Jeho slova byla kritická, nikoli obdivná ani závistivá. Měl dojem, že si ani ze zlých věcí, které jsme napáchali, neděláme těžkou hlavu. (Třeba někdy zažil něco, co ho k tomu domnění přivedlo, nevím.) Ale spolehnout se na milost neznamena, že neneseme žádné následky. Mít srdce upevněné milostí není totéž co beztrestnost či lehkovážnost.

Milost sám sobě člověk udělit nemůže, to musí někdo jiný. Když v bibli čtu: *Je dobré spolehnout se na milost*, čtu v tom hlavně ujištění, že to vůbec je možné: že mně milost někdo skutečně udělit může. Já to nejsem (abych si to nějak zařídil), ale můžu ji dostat a dokonce se na to můžu spolehnout. Lidé, kteří mají za to, že žádná milost takováhle milost neexistuje, na tom skutečně nejsou líní, protože beznadějí není

dobrý životní program. Nejsou na tom líní ani lidé, kteří na milost kašlou, protože – jak mají sebejistě za to – ji nepotřebují (což je iluze).

II.

Druhý (nehezky) obrázek nabízejí křesťané, kterým slovo milost už skutečně zevšednělo. Stalo se vycpávkou, která mnoho neříká. Bůh je na nás hodný, ledacos nám dal, ale to je málo (říkají): aby ve víře všechno šlapalo, jak se patří, chce to, aby se člověk taky snažil. Řeknou vám, že milost Boží je důležitý předpoklad, ale jako by sama nestačila, že k ní je ještě zapotřebí takový a onaký projev víry: nějak musíte dát najevo, že sem patříte a že na zmíněnou milost máte tak trochu nárok (což se dělá tak, že se ničeho zapovězeného nedopustíte nebo naopak něco předepsaného musíte dodržet – kdysi to bývaly třeba předpisy o pokrmeh, o všelijakých úkonech nebo obřadech, ale může to být vcelku cokoli, co na vás něčí představy naloží jako vzorové jednání, každá doba a málem každá generace si vytváří svá vlastní pravidla).

Boží milost v těch představách zpravidla trochu ustoupí do pozadí a na její uvolněné místo nepřiměřeně zduří lidská víra. A zase se k tomu sluší podotknout, že milost si sám udělit nemohu a nemohu si ji ani vysloužit. Moje lidská víra, to je odpověď na Boží dar a Boží oslovení, není to výkon, před kterým by měl sám Pán Bůh užasnout a smeknout.

Není moc dobrý nápad se málem ustarat a uštvať, abych si Boží milost vysloužil (protože se vysloužit nedá), nebo se dokonce domnívat, že na ni mám už dávno nárok (to rozhodně nemám).

III.

Třetí obrázek je z vězení a popsalo jej pár autorů, kteří tamtudy prošli: totiž čekání na amnestii. Taková nikdy nekončící hra: už už to musí přijít, už půjdeme domů, už to má ředitel na stole. V mnoha zemích je zvykem, že se odsouzení obracejí na hlavu státu s žádostí o milost. Sepisují všechny možné argumenty, aby dosáhli cíle, ale že by na milost

měli skutečně nárok a právo, to sotva mohou prokázat. Milost se může objevit prostě jako dar z nebe, poslední šance, ale nárok na ni není, i kdyby se člověk v slzách rozplynul, v potu utopil, pomník si postavil nebo cokoli jiného udělal.

Věžňové, kteří milost nečekají, na tom nebývají líp než ti druzí. I když se jejich naděje ve shovívavost či ve spravedlnost lidské instance mnohdy ukázaly jako liché, bez těch nadějí to za mnoho nestojí.

IV.

Čtvrtý obrázek je z bible: Vězeňské naděje se často ukázaly jako liché, jenže my naštěstí nevzhlížíme s nadějí k hlavě žádného státu, nýbrž k Bohu. Proto taky věříme, že naše naděje liché nejsou, i když samozřejmě pořád platí, že na milost není žádný nárok ani právo.

Spolehnout se na milost znamená v křesťanské víře spolehnout se na lásku toho, kdo má tu nejvyšší pravomoc, má poslední slovo a ještě k tomu nás má rád. Stěží si člověk může "zasloužit" něčí lásku: zasloužit si může snad mzdu (nebo trest), ale milost a odpuštění, to není mzda (ani trest), je to dar z nebe.

Avšak když čtu v bibli slova o spolehnutí na milost, není to rozhodně jen takové obecné povídání o tom, že "všechno dobře dopadne" – v bibli to všechno souvisí s tím, že Bůh svou lásku projevil v Ježíši Kristu (asi by se hodilo připomenout, že Kristus není příjmení ke křestnímu jménu Ježíš, ale to vy víte). Bůh svou lásku projevil skrze Ježíše, jenž se nám stal Kristem, to jest tím, ke komu se upíná lidské očekávání jakožto k zachránci.

V. Shrnutí

Ježíš Kristus včera i dnes tentýž jest i na věky, praví starý apoštolský dopis. *Včera*, tomu rozumíme: tak jak to čteme v bibli, co Ježíš dělal a říkal a učil, to všechno stále platí a stále je nám to zdrojem síly a inspirací pro život a pro jednání.

Dnes – ani tomu není těžké rozumět: týká se to i nás a našich nadějí, nejen někdejších generací. Týká se to právě i nás a našich nadějí do budoucna, vždyť tenhle Kristus je pánem i nad tím, co teprve přijde.

A do třetice *na věky*: tahle slova neoznačují od kdy do kdy, ale zdůrazňují, že Bůh je opravdu nezpochybnitelně spolehlivý. Co Kristus dělal kdysi, platí pořád: jeho láska k nám lidem platí pořád a vytrhuje nás z moci tmy a nicoty (a můžeme to brát třeba i jako slib a nabídku pro další generace, které přicházejí po nás a třeba se ještě nějaký čas otáčejí za kdejakým jiným učením).

První obrázek končil poznámkou, že nedělají dobře lidé, kteří myslí, že žádná milost není, případně se domnívají, že oni ji přece nepotřebují. Řekl bych, že lépe ("blaze") je těm, kdo o ní vědí a touží po ní.

Druhý obrázek končil tím, že nedělá dobře, kdo se za ní hodlá uštvat a sám si na ni nějak vydělat nebo si ji vysloužit. Blahoslavení, kdo vědí, že je to dar, a tak se na ten dar těší a podle toho vypadá i jejich život.

Třetí obrázek měl připomenout, že není moudré nic už od budoucnosti nečekat. To je zase o tom těšení: možná nám Bůh připravil něco, co si ani neumíme představit a co je teprve před námi (napsal apoštol).

A za čtvrté: Všechno je to spojeno se jménem Ježíšovým – tedy s člověkem, ve kterém k nám zcela osobně přišla Boží láska, abychom se té milosti vůbec stihli dožít.

Z tvé milosti, Bože, čerpáme sílu a naději, jež nás brání před neúnosným strachem a smutkem a před samotou a zbytečností. Díky za to a prosíme, provázej nás svou láskou i dál. Amen.